

Verslag vergadering

Rijkscommissie voor export-, import-, en investeringsgaranties

Dinsdag 12 april 2022 15:00 – 17:00

1. Opening door de voorzitter

De voorzitter opent de vergadering, stelt de agenda en het verslag van de vorige vergadering vast en doet een aantal huishoudelijke mededelingen. Wijzigingen in de ledenlijst worden benoemd en nieuwe leden worden welkom geheten. Daarnaast wordt gemeld dat vanaf dit jaar alle toekomstige verslagen en de actuele ledenlijst van de Rijkscommissie op [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl) gepubliceerd zullen worden. Tevens zullen de verslagen van 2021 met terugwerkende kracht gepubliceerd worden.

2. Stand van zaken uitwerking COP26-verklaring

Het kabinet heeft op 7 april jl. een Kamerbrief gestuurd met een update van de COP26-verklaring. Het proces loopt. Maandelijks is er met een aantal stakeholders overleg over een zorgvuldige implementatie met behoud van kennis en banen en met oog voor het level playing field (motie Heinen). Voor de zomer (motie Klink) zal er een brief worden gestuurd over de invulling, wat tevens breed geconsulteerd zal worden. Kanttekening is wel dat de meeste andere landen die de verklaring hebben getekend ook nog geen beleid hebben uitgewerkt. Het is zaak daar zoveel mogelijk zicht op te krijgen en tevens de mogelijkheid in te bouwen het beleid naderhand aan te passen.

Bedrijven benadrukken dat het onbekend is wat concurrenten als Duitsland, Frankrijk, Spanje en België doen en dat ze er niet op gerustgesteld zijn dat het beleid in de praktijk ook daadwerkelijk achteraf bijgesteld zal worden. Ze pleiten voor kwaliteit in plaats van tijdigheid. Tevens zijn bedrijven van mening dat de oorlog in Oekraïne een "game changer" is waardoor de leveringszekerheid van gas op het spel staat. Mede hierdoor maar ook vanwege een belang voor ontwikkelingslanden is het bedrijfsleven van mening dat er een uitzondering voor gas zou moeten komen, in ieder geval als transitie tot 2030. De zorg is dat anders andere landen, zoals China, hiermee aan de haal gaan, terwijl Nederland juist sterk is in (gas)exploratie.

De ministeries geven aan dat de discussie hieromtrent gevoerd wordt in de "high level group" (tussen ministeries en het bedrijfsleven) en de onderliggende werkgroepen. Het level playing field en leveringszekerheidsdiscussie staan daarin centraal, zowel wat betreft de reikwijdte van de verklaring als het flankerend beleid ter ondersteuning van de energietransitie. Ondanks dat er nog onduidelijkheden zijn kent de COP26-verklaring ook een deadline (eind 2022) en het kabinet hecht aan een zorgvuldige opvolging van die deadline. Input van bedrijven hierbij is wenselijk, onder meer over de impact in de praktijk en hoe de overheid ondersteuning kan geven in de energietransitie. Daarnaast gesprekken gevoerd met andere landen en ECA's (Export Credit Agencies) over de uitwerking van het beleid.

De voorzitter benadrukt dat binnen de "high level group" gezocht zal worden naar gezamenlijkheid en daar waar verschil van mening resteert – bijvoorbeeld op het gebied van gas – dat dit inzichtelijk zal worden gemaakt. Uiteindelijk is het aan de politiek om te beslissen.

3. Raadsconclusies exportkredieten / internationale ontwikkelingen

Het ministerie van financiën geeft een update van de internationale ontwikkelingen, waaronder in het bijzonder de EU Raadsconclusies voor exportkredieten die in maart jl. zijn aangenomen. Dergelijke Raadsconclusies zijn zeldzaam en geven het belang weer van een aantal actuele trajecten op dit gebied, waaronder vergroening, modernisering van de "arrangement" (afspraken tussen voornamelijk OESO-landen op het gebied van exportkredieten) en een EU strategie voor exportkredieten.

4. Onderzoek EU strategie voor exportkredieten

De Europese Commissie heeft een onderzoek ingesteld naar een EU strategie voor exportkredieten. Dit mede naar aanleiding van een "white paper" van de ExFi Lab, een groep van

EU experts op het gebied van exportkredieten, waarin geconstateerd werd dat het gelijke speelveld voor de EU onder druk staat en dat gecoördineerde actie op Europees niveau noodzakelijk is. De onderzoeksgroep naar een dergelijke EU strategie voor exportkredieten is onlangs van start gegaan. Het plan van aanpak wordt door de projectleider toegelicht in de Rijkscommissie. Streven is aan het eind van jaar de inzichten gereed te hebben.

5. Beleidsevaluatie anti-omkoping

Door consultant Partner in Compliance is onderzoek gedaan naar het anti-omkopingsbeleid voor de exportkredietverzekeringen. Dit beleid is een aantal jaren geleden aangescherpt mede naar aanleiding van een OESO aanbeveling, en aan de Tweede Kamer is toegezegd het gemoderniseerde beleid te evalueren. Partner in Compliance licht de resultaten van het onderzoek op hoofdlijnen toe. Belangrijke boodschap is dat risico's op omkoping aan de voorkant goed gemitigeerd dienen te worden en dat alle betrokken partijen daarin een rol hebben. 70% van corruptie loopt via agentenbetalingen, 30% via het ophogen van contracten (schijnbetalingen). Partner in Compliance adviseert diepgaander onderzoek, wet- en regelgeving goed in beleidsprocessen te verwerken en medewerkers goed op te leiden met voldoende roulatie voor onderwriters.

Door een aantal bedrijven wordt aangegeven dat accountants ook een rol hebben en dat die verder gaat dan een ECA. De aan te leveren informatie kost veel werk, terwijl het wel toegankelijk moet blijven, in het bijzonder voor het MKB dat minder mogelijkheden heeft tot dergelijke inspanningen. Daarnaast wordt de kanttekening geplaatst dat de roulatie van onderwriters ook tot onwenselijke situaties kan leiden omdat het veel tijd kost voordat onderwriters goed zijn ingewerkt.

Atradius Dutch State Business (ADSB) begrijpt de zorgen en geeft aan aandacht te besteden om het aanvraagproces zo toegankelijk mogelijk te houden. Uit het onderzoek, dat rond de zomer gepubliceerd zal worden, zijn echter belangrijke aanbevelingen naar voren gekomen die opvolging behoeven. Er is een taskforce opgericht die de komende tijd vorm zal geven aan opvolging van de aanbevelingen uit het rapport.

6. Uitkomsten klanttevredenheidsonderzoek ADSB

ADSB voert jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek uit. Het klanttevredenheidsonderzoek van 2021 is uitgevoerd door consultant Baken Advies die de uitkomsten aan de Rijkscommissie komt toelichten. ADSB scoort over de hele linie vrij positief. Algehele klanttevredenheid is ook gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Het is voor ADSB echter geen reden om achterover te leunen. Vanuit het bedrijfsleven komt het verzoek om de samenwerking tussen ADSB en Invest International te vergroten op gebied van MVO verklaringen om dubbel werk te voorkomen.

7. Update ADSB over resultaten 2021

ADSB geeft een update van de resultaten van het afgelopen jaar. Het totaal uitstaand obligo is toegenomen van EUR 18 miljard naar EUR 21 miljard. Het aantal aanvragen en nieuwe verzekeringstoezeggingen zijn iets teruggelopen als gevolg van COVID – doordat investeringsbeslissingen werden uitgesteld – en doordat commerciële banken zich meer zijn gaan terugtrekken op kleine tickets. MKB aanvragen en uitreikingen zijn juist iets gestegen.

8. Tour d'horizon economische ontwikkelingen

Vanwege tijdgebrek is dit agenda-item niet besproken. De relevante slides, die betrekking hadden op de economische impact van de oorlog in Oekraïne, zijn nagestuurd.

9. Rondvraag en sluiting

In de rondvraag wordt ook aandacht gevraagd voor de oorlog in Oekraïne en de impact die dit heeft op bedrijven. De hoop wordt uitgesproken dat de overheid met passend beleid komt.